

Op het uur waarop aan de overige gijzelaars mededeling van de executies zou worden gedaan, waren de plaatsen waar dit zou geschieden (in Haaren een groot veld in de tuin, in Gestel een van de twee voetbalvelden), door de Duitsers omringd met aanvankelijk verdekt opgestelde, zwaargewapende militairen. In Haaren liepen de gijzelaars, niet wetend wat er te geschieden stond, eerst in de tuin rond, zwijgend. 'We kijken elkaar niet aan', aldus van Schelven.

'Zelfs gepraat wordt er niet. Dan rijzen me de haren te berge. Daar tussen de struiken staat een machinegeweer, er achter is de helm te zien van de liggende man. Daar nog een! Daar achter op de wal ook een, achter een struik. Massa-executie, valt me in. Ik zeg niets . . . een heel enkele ziet het maar, daaronder ook de man naast mij. We zien elkaar aan, zijn gezicht is bleek en verwrongen. Het zweet staat op ons voorhoofd, onze ogen komen naar voren uit de kassen, onze lippen beven.'¹

Er wordt een carré gevormd. Lopen van geweren en van mitrailleurs worden op de gijzelaars gericht. De *Kommandant* verschijnt, in gala-uniform, met enkele andere Duitsers naast zich. Twee gijzelaars vallen flauw – men laat hen liggen. De overigen horen, eerst in het Duits, dan in het Nederlands, een lange tekst waarin de bezetter zijn handelen toelicht, aan het eind volgen de namen der vijf gefusilleerden, twee uit Haaren: Bennekers en Ruys. 'Naast me', aldus een gijzelaar, 'wil een grauwendende, vuist-gebalde kerel naar voren springen. We houden hem tegen, hebben de grootste moeite. Het was Ruys' beste vriend. Tranen lopen over zijn wangen.'² '*Sie können abtreten*', roept de *Kommandant*. Enkelen beginnen daarmee. Dan, plotseling, Goudriaans stem: 'Staan blijven! Stilte om onze gevallen kameraden te herdenken!' Talrijke katholieken knielen op de grond, zij en vele anderen prevelen gebeden. Na twee minuten gaat men langzaam uiteen.

In Gestel speelde zich ongeveer hetzelfde Duitse ceremonieel af, met dien

¹ Th. van Schelven: *Niet tevergeefs*, p. 114. ² H. Leenderts: *Balling. Zes maanden gijzelaar in Haaren* (z.j.), p. 77.